

ՕՐԱԳԻՐ

40 ՓՐՅ.

40 ՓՐՅ.

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐ ԱՌԵՒՏԻՔԱՆԵՆ

Ե. ՏԱՐԻ 1290 ՐԷՃԷՊ 26

ՀԻՆԳԵԱՐԹԻ 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1873

Ն. Տ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18

ԹԻԻ 1034

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Նախորդ յօդուածնուս վերջն ըսինք թէ ներկայ ազգային յուզեալ այս վիճակին և տագնապայից պարագային մէջ, գաղտնի գիտման ծառայող խոս-վարարաց գրգռիչ և խաբեբայ յայտա-րարութեանց առանց ականջկախելու, ամենէն աւելի գլխաւոր և անհրաժեշտ եղած բանն էր՝ կատարեալ կարգապահութիւնն ու օրինաւորութիւնը յարդե-լով թոյլ տալ Ազգային Ընդհ. Ժողովոյ, վստահ նորա արդարասիրութեանն և ուղղամտութեանը վրայ, որ իւր պատշաճ դատած եղանակաւ իւր նիս-տերը շարունակէ, զգուշանալով նորա ընթացիցը գործնականապէս և անպա-տեհաբար միջամտելէ, որն որ ժողով-րդային իրաւանցը փաստակար Բլա-լէն զատ ուրիշ բանիչ ծառայեր, վասն զի, ինչպէս ըսինք, բուն ներկայ յուզ-ման ելծակայ գտնուած խնդիրն, ո՛չ հրաժարականներու, ո՛չ ժողովոյ ճնշման կամ բռնաբարութեան, ո՛չ տեղեկագ-րի քննութեան, ո՛չ դրամական և ո՛չ այլ իրիք, այլ միմիայն ժողովրդեան վայելած Սահմանադրական իրաւունքը սեղմելու և ծայրաւելու այն վաղմի խնդիրն է, որ քանիցս Ազգային Ժողովէն մերժուելէն յետոյ, այս անգամ նորէն այդ ատենը հանել կ'ուզուի, ներկայ պարագայներէն օգուտ քաղե-լով յաջողցնելու յուսով:

Բացատրենք զայս, նախ ներկայ յուզ-ման ինչ պարագայէ ծնունդ առնուլը նկատելով:

Ազգային Ընդհ. Ժողովոյ օգոստոս 3 ի նիստին՝ Ս. Պատրիարքն ու Բաղ-ժողովը միանգամայն հրաժարականին մատուցին Ազգային Ժողովոյ առաջինը վարչական ներկայ դրութեան դէմ, իսկ երկրորդը՝ վարչութեան նախագահին քմահաճ ընթացիցը դէմ գանգատ յայտնելով: Այս դէպքն եղաւ գլխա-ւոր պատճառ ազգային ներկայ յուզ-ման, որ ելծակալ սաստկացաւ ու ընդ-հանրացաւ, հետևորդ մեքենայութիւն-ներէն և կանխակալ քինախնդրութիւն-ներէն ճարակ գտնելով: Այս դէպքին յաջորդող իրողութիւններն արդէն յայտնի են: Ազգային Ժողովը քննիչ

Յանձնաժողով մ'ընտրեց, որն որ եր-կոցունց ալ հրաժարմանց պատճառները բացատրութեամբ հանդերձ քննելէն յետոյ, տեղեկագիր մը մատուց Ընդհ. Ժողովոյ: Յանձնաժողովոյ տեղեկագրին եզրակացութիւնը չեմք ուզեր 'ի հաշիւ առնուլ աստանօր, վասն զի թէ՛ այդ առաջարկութիւնն իրեն յանձնուած պաշտօնէն դուրս էր, և թէ՛ հանած եզրակացութիւնը՝ տեղեկագրին պա-րունակութեանցը ուղիղ և տրամաբա-նական հետևութիւնն ըլլալէ հետք կը գտնուէր, վերջապէս տեղեկագիր և եզրակացութիւն՝ երկուքն ալ մէկմէկէ անջատ և օտար բաներ էին: Մեզի պէտք եղածը՝ Յանձնաժողովոյ տեղե-կագրին պարունակութեանցը բուն ի-մաստն է, որով սա Բաղ. Ժողովոյ յայտ-նած 11 դանգատանցը մէջ անհամա-ձայնութեան և կամ ամբաստանութեան հիմնական հանգամանք մը չը տեսնելով:

Ընդհ. Ժողովն ալ օգոստ. 24 ի նիս-տին մէջ ընդունելով զայս, Պատրիար-քին հրաժարականը ետ դարձոյց, վար-չական դրութեան նկատմամբ Ն. Սըր-բազմութեան ներկայացնելիք առաջար-կութիւնքը նկատողութեան առնելու պատրաստ լինելը յայտնելով:

Արդ, Ընդհ. Ժողովոյ այժմուս զբա-ղելիք խնդիրը՝ Պատրիարքին ներկայա-ցնելիք վարչական դրութեան խնդի-րն է, և ոչ այլ ինչ:

Տեսնենք հիմայ թէ 'ի՞նչ է Ս. Պատ-րիարքին ուզածը:

Ն. Սըրբազմութիւնը մեծամեծ յոյ-սերով ու առաջադրութեամբք լեց-ուած՝ եկեր Պատրիարքական գահն ամբարձեր էր. սակայն Սահմանադրու-թեան գծած վարչական արդի ընթաց-քը, շատ անձուկ գտնուելով, իւր ա-ռաջադրութեանց իրականացմանը և յոյսերուն կատարմանը արդեւք ըլլա-լուն պատճառաւ, այդ սահմանը, կամ իւր բառովն ըսենք, Սահմանադ-րութեան շրջանակն իրեն համար ընդ-լայնել և ընդարձակել կը պահանջէ: Այս է ահաւասիկ ուզածը, զոր բաղ-միցս Ընդհանուր Ժողովոյ և վարչու-

թեան Ժողովոց մէջ ըսած ու կրկնած է: առանց լսելի ընել կարենալու. և ահա ասոր համար ըսինք թէ նոր չէ՛ այդ խնդիրն:

Թողունք պահ մը այս առաջարկու-թեան իրական և գործնական իմաս-տը, և իբրեւ Սահմանադրական խըն-դիր մը նկատելով՝ քննեմք զայդ թէ 'ի՞նչ բան է վարչութեան նախագահի մը՝ գործելու սահմանն ընդարձակելը:

Վարչական իշխանութիւնը երկու ծայր ունի, մէկ ծայրն է Դիպլոմատի-կային դրութիւնը, միւս ծայրն է Կանխապա-կան դրութիւնը. այս երկու ծայրերուն մէջ կը գտնուին մէկ մէկէ տարբեր ա-ռաւել կամ նուազ չափաւորեալ խել մը վարչական դրութիւններ, որք իրենց յա-տուկ անունն ունին: Միապետական վարչութեան մը գլուխը գտնուողին գոր-ծելու սահմանը՝ իւր բացարձակ կամ-քնն է. ըսել է, ասոր գործելու ամպա-րիզին ընդարձակութիւնը՝ կամքին չափ անսահման է. իսկ հանրապետական վարչութեան մը նախագահին գործե-լու սահմանը՝ իր Ժողովրդեանը հաւա-քաբար ներկայացուցած կամքն է. ը-սել է, ասոր ալ գործելու ամպարիզին ընդարձակութիւնը՝ իր Ժողովրդեան ե-րեսփոխանաբար յայտնած կամքովը սահմանափակեալ է. հետեաբար երբ միապետական իշխանութիւնը իրեն գործելու սահման իւր անձնական կամ-քէն զատ ուրիշ բան չըճա չէր, ընդհա-կառակն հանրապետական իշխանութիւ-նը այնքան կրնայ գործել՝ որքան գոր-ծելու սահմանն որ գծած է իրեն Ժողո-վուրդին օրինաւոր ներկայացուցիչը հա-մարուած երեսփոխանութիւնը, որն որ իւր բարձրագոյն հեղինակութեամբը վարչութեան նախագահին գործելու իշխանութիւնը կը հակակշռէ:

Արդ, վարչական իշխանութեան նա-խագահի մը գործելու սահմանն ո՞ր-քան անձուկ ըլլայ՝ այնքան ընդարձակ կ'ըլլայ Ժողովրդեան կամքին, հետեա-բար սորա իրաւանց սահմանը, ընդ-հակառակն նախագահի մը գործելու սահմանն որքան լայն և ընդարձակ ըլլայ՝ այնքան անձուկ և նեղ կ'ըլլայ Ժողովրդեան մ'ալ իրաւանց սահմա-նը. հետեաբար հանրապետական կամ մեր հասկցած լեզուովը՝ սահմանադ-րական դրութեամբ կառավարող Ժո-

ղովորդեան մը վարչութեան նախագահը երբ իւր գործերու իշխանութեան սահմանն ընդարձակել կը պահանջէ, ասի պարզապէս կը նշանակէ թէ նա իւր ժողովրդին վեհապետական կամաց և իրաւանցը սահմանը, այսինքն երեսփոխանութեան հեղինակութիւնը սեղմել ու ծայրատեւ կ'ուզէ, և իւր սահմանադրական գիրքէն հեռանալով՝ դէպ 'ի միապետական դրութիւնը մօտենալ կ'ընկրտի:

Սահմանադրական վարչութեան նախագահի մը՝ գործերու սահմանն ընդարձակել ուզելը՝ ժողովրդային հեղինակութեան կերպարանը կրող երեսփոխանական ժողովոյ իրաւունքը սեղմել ուզելէն զատ ուրիշ նշանակութիւն մը չ'ունի:

'ի զո՛ւր է՝ ես սահմանադրական ծնած եմ, գոչելը, երբ գործերը միապետական հետամուտ ու սիրահար մը ցոյց կուտան զինքը:

Իսկ թէ Ս. Պատրիարքն, իւր գործերու սահմանն ընդարձակել ըսելովը ինչ հասկցնել կ'ուզէ, զայդ ալ ուրիշ յօդուածով մը բացատրել ուզելով, առ այժմ սա միայն կ'ըսեմք թէ, վերոյիշեալ ընդլայնման առաջարկութիւնը Ազգային ժողովոյ մէջ հաջիւ 25 հոգիէ բաղկացեալ փոքրամասնութիւն մ'ունի իրեն կուսակից, որ զայն ջատագովելով յառաջ տանիլ ու իրականացնել կը ճգնի, հակառակ այն ստուար մեծամասնութեան՝ որ ժողովրդային վեհապետական իրաւանցը պաշտպան կանգնելով, պատրաստ և յօժար է՝ իրեն դէմ հանուած արդելքներուն և բռնութեանցը դէմ մաքառելոյն հանդերձ՝ անվնաս ու անվնաս պահել ժողովրդական այդ իրաւունքը: Ըստ սեղմել ու ծայրատեւ կ'ուզուի:

Ժողովրդեան իրաւունքը, ոչ թէ ինչպէս կ'ըսեն՝ ընդհ. ժողովոյ նիստերուն անձամբ ունկնդիր գտնուելուն կամ չը գտնուելուն վրայ կը կայանայ, այլ վարչական իշխանութեան վրայ ունեցած բարձրագոյն հեղինակութեանը մէջ կը կայանայ, և ով որ այդ հեղինակութիւնը և իրաւանց սահմանը սեղմել կ'ուզէ՝ նա միապետական և բռնաւորական սկզբանց միայն կը ծառայէ և ժողովրդեան իրաւունքը կ'անարգէ:

Անոնք՝ որ մէկ կողմէն ինքնին ժողովրդեան իրաւանցը պաշտպան կ'երևցնեն, և միւս կողմէն սորա Սահմանադրական իրաւանց սահմանը սեղմելու և ծայրատեւ կողմը կը գտնուին, ինչպէս աջակողմեան փոքրամասնութիւնը, ասոնք և իրենց կուսակից թերթերն ժողովրդին յիշատակ թշնամիներն են, վասն զի ժողովրդին սահմանադրական իրաւունքը սեղմելու և հարուածելու կուսակից ու համախոհ մը՝ ժողովրդին իրաւանց պաշտպանը չը կրնար ըլլալ:

Ասոր ճշմարիտը պաշտպանը այն ձախակողմեան ստուար մեծամասնութիւնն է որ Ազգային ժողովոյ յառաջիկայ նիստերուն մէջ այդ մեծ խնդրոյն զբա-

ղելով, ժողովրդին սահմանադրական իրաւանց սահմանը անվնաս պահելու, և թերեւ զայդ առաւել ևս ընդարձակելու պիտի աշխատի, եթէ ժողովուրդն ալ աջակցելով իւր երեսփոխանութեան՝ իւր օրինաւորութեամբ, կարգապահ թեմբը, և խոհեմ ու ըզգաստ վարմունքովը՝ արժանի ցոյց տայ զինքը այդ իրաւանց ընդարձակութիւնը վայելելու:

Թող չ'երկմտի ու չը տարակուսի ժողովուրդը Ազգային ժողովոյ որոշման հետեւանցը վրայ, վասն զի իրաւունքն ու մեծամասնութիւնը իւր կողմն է, որ միայն հանդարտ ու խաղաղ գործելէն զատ ուրիշ բանի չ'ըկարօտի:

Ճ Ն Շ Ո Ւ Մ

Սահմանադրականութեան կեղծ դիմակը՝ իբրեւ բարեկենդանի արարածներ երեսին անցնող խմբագիրք, այս օրերս ելեր են ժողովուրդը Ազգային ժողովոյ դէմ գրգռելու, ժողովոյն դռները կոտրել, խորտակել խրատելու, ինք զինքնին յայտնի և համարձակ անոնց պարագլուխ հրատարակելով:

Ձը դիտենք թէ՝ Պառնասեան էֆէնտի՝ Տպագրական տեսչութեան թարգմանաբար հաղորդեց այդ յօդուածներն թէ ոչ, եթէ հաղորդեց՝ իւր պարտքը կատարած եղաւ, իսկ եթէ չը հաղորդեց՝ ինքն ալ ատոնց կամակից գրտնուիլը հաստատելով՝ Տէրութենէն փոխարէն ամսական ընդունած պաշտօնին դէմ մեղանշեց:

Ժողով մը կրնայ սխալելով անիրաւութիւն կամ ապօրինաւորութիւն մը գործել, սակայն ո՛րն է խմբագրաց պարտքը, ժողովը անիրաւութենէ և ապօրինի ընթացքի մէջ գտնուելէ ըզգուշացնել, թէ ժողովուրդը սպառնական և յեղափոխական գիրքի մէջ պահել:

Ասոնք կըսեն թէ ժողովը ճշման տակ չէ. հաւատանք այդ յայտարարութեան թէ չը հաւատանք. եթէ հաւատանք՝ հապա ինչ են ժողովոյն դռնփակ նիստ կարենալ կազմուելու դէմ ժողովրդեան կարդացուած այն հըրաւէրը թէ, ճշեցէ՛ք ժողովը, կոտրեցէ՛ք դռները ու տապալեցէ՛ք ժողովոյն դռնփակ նիստ կազմուելու որոշումը:

Եթէ ժողովուրդը կը յորդորեն չը յարգել ժողովոյն մեծամասնութեամբ դռնփակ նիստ ընելու այն որոշումը, որն որ միմիայն Օտեան էֆէնտիի մը իբրեւ ատենապետ յայտարարելովը ընդունուեցաւ Աղթամարայ խնդրոյն համար, հապա ատոնք ինչ պիտի ըսեն ժողովրդեան՝ եթէ ժողովը աւելի ծանր որոշում մ'ընէ. ատոնք, կըսենք, եթէ իրենց թերթերովը ժողովուրդը կը հըրաւիրեն զժողովը ճշելու, հապա դռնփակ նիստի մէջ իրենց կարծեաց հակառակ որոշում մը արուելուն պէս, բերնով ինչե՛ր չը պիտի ըսեն և ինչե՛ր չը պիտի ընել տան հանդիսատես ժողովրդեան հոն մէկ վայրկենի մէջ:

Ապացոյց կուզեն ժողովին ճշման տակ գտնուելուն. ահա առիկ այդ թերթերն են, նոյն ինքն իրենց գրգռիչ գրութեամբը, ապացոյց ժողովին ճշման տակ ըլլալուն:

Եւ ինչ արժէք ունի այն ժողովը, երբ սա 'ի պահանջել հարկին իւր դռնները փակելու իրաւունք և իշխանութիւն չ'ունի:

Ձըսենք ուրեմն ատոր ԱԶԳԱՅԻՆ ժողով, այլ ըսենք ՓՈՂՈՑԻ ժողով:

Գացէ՛ք խմբագիրք, գացէ՛ք Եւրոպա և հոն ընելով խմբագրութիւն, ժողովրդէն գաղտնի պահելու զուտ խնդրոյ մը դռնփակ գումարուած ժողովոց դռները կոտրել քարոզեցէ՛ք. ու տեսէ՛ք թէ գործադիր իշխանութեան հըրամանաւոր՝ որ բերդը կը շրկեն զձեզ պարտէ՛ք համար:

Եւ ինչո՞ւ կուզեն հոն երբեմն այս կամ այն խնդիրը ժողովրդէն գաղտնի պահել, չէ՞ որ՝ հասարակաց կարծեաց ճշման տակ չը ձգելու համար երեսփոխանաց խօսելու ազատութիւնը:

Եթէ անոնք հասարակաց կարծեաց ճշման իսկ չեն ընդունիր՝ հոս դուք ի՞նչպէս հասարակաց անձնական ճշմունք կը քարոզէք ու կուզէք որ՝ երեսփոխանութիւնը ճշման տակ վիճարանի:

Իսկ դու, Մասիս, ինչպէս կը համարձակիս այդ ճշմունք պաշտպանել, մինչդեռ քու և մեր ճանչցած Աղթութի Գրիգոր էֆէնտիի օր մը Մայր Եկեղեցւոյ դաւիթին դուռը միայն խանալ ժողովուրդը տեսնելուն՝ «ես ճշման տակ չեմ կրնար խօսիլ» ըսելով, ժողովոյ սրահը չը մտած՝ առաւ քալեց, և այս եղաւ Սոյ կաթողիկոսութեան խնդրոյն առթիւ:

Այս է ահա զոր կ'ըսեն այսօր ալ այդ 59 երեսփոխանք:

ՎԵՐԱԲՆՆՈՒԹԻԱՆ ԽԱՔԷՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Պատրիարքի և իրենց խղճին դէմ մեղանշող կարգ մը երեսփոխանաց, Մասիսի և մարդամեքենայից խմբին, զՍ. Պատրիարքը արդարացնելու խաբէութեամբ յօրինած միմիայն փառտերնին սա է թէ, քանի որ Սահմանադրութիւնը քննութեան տակ է եղեր, քանի որ Ս. Պատրիարքը Սահմանադրութեան միայն ոգւոյն վրայ ուխտած է եղեր, ամենին բառ առ բառ, տառ առ տառ, կէտ առ կէտ զայն գործադրելու պարտականութիւն չունի եղեր:

Այդ ըզեղէ՛ զորով պարոններուն լաւ պատասխան է Բնիկ Թանձնաժողովոյ Տեղեկութեան Օտեան էֆէնտիի սա հետեւեալ տողերը, իր խմբագրած տեղեկագրին մէջ, զոր կարգաց երեսփոխանական ժողովոյ վերջին նիստին մէջ:

Գործադիր իշխանութեան պարտքը օրէնք մը թերութիւններով հանդերձ գործադրելն է, և իրաւունքն է միայն իր փորձառութեանը հեղինակութեամբ այն թերութիւնները ցոյց տալ օրէնքս:

դիր իշխանութեան . զի բացառական
պէս կրնայ բնութիւն ամեն ազգի ու ա-
մեն տեղի համար թէ գէշ օրէնք մը
ամենին օրէնք չունենալէն աղէկ է .
և օրէնք մը ունենալ ու անոր մէջ ու-
ղածը գործադրել չուղածը չը գոր-
ծադրել , օրէնք չունենալ ըսել է :
Արդ՝ երբ գործադիր իշխանութիւնը չը
գործադրէր օրէնքն առանց արտօնու-
թիւն մը տրուած ըլլալու իրեն օրէնք-
դիր իշխանութեան կողմէն որ զԱզգը
կը ներկայացնէ , պատասխանատու կը
լայ այն օրէնքդիր իշխանութեան առջև :
Սրբազան Պատրիարքին վրայ այսպիսի
յանցանք մը հաստատելու համար ,
պէտք է որ օրինաւոր կերպով ամբաս-
տանութիւն ըլլայ իր վրայ և յետ քըն-
նութեան ու դատաստանի հաստատուի
բոլոր տրամադրութեանց հրդ. և Երդ-
յօդուածներուն Ազգային Սահմանադ-
րութեան :

Կը կրկնեմք Սրբազան Պատրիարքի
իրաւունք ունէր Սահմանադրութեան
մէջ տեսած թերութիւններն ու անկա-
րելիութիւնները ցոյց տալ և անոնց
բարձումը խնդրել

Այլ Սահմանադրութեան շրջանա-
կէն դուրս ելնելու , Սահմանադրու-
թեան մէջ տեսած անկարելիութիւնն
իրեն խոչընդոտ իւր քայլերուն առջև
ընդունելու անցնելու , յայտարարու-
թիւն ընելու իրաւունք չունէր : Օրէն-
քը կոխելով ազգեր փրկելու ելնող ա-
ռաջնորդները խաբած են միշտ զԱզ-
գերը և խաբուած են իրենք ալ . կը
խաբուէ՝ Սրբազան Պատրիարքն ալ . ե-
թէ կը կարծէ որ երբ ինք օրէնքը չը
յարգելու օրինակը տայ ազգին , աւելի
դիւրակ կ'առավարէ զազգը , չէ՛ . ահա
այն ատեն անկարելի կ'ըլլայ ազգին
կառավարութիւնը , զի օրինաց յորդու-
թեան զատ ուրիշ բարոյական ոյժ չէ
մնացած մեր Ազգային վարչութեան
համար , որոյ հիմն ու գործողութեան
բոլոր միջոցը բարոյական զօրութիւ-
նն է :

Քանի մը երեսփոխանք հետեւեալն
ուղղած են Ազգ . Երեսփոխանական Ժո-
ղովոյ վսեմ . Ատենապետին :

Վսեմաշուք Ատենապետ Ազգ . Ե-
րեսփոխանական Ժողովոյ .

Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ
հրաւիրագրին պաշտօնական ձևը նա-
խորդ նիստի մը ատենագրութիւնը յա-
ջորդ նիստէն գէթ քանի մը օր յառաջ
երեսփոխանաց հաղորդուելու կարևո-
րութիւնն , և հրաւիրագրաց տակ նշա-
նակուելիք խնդրոց ցանկը , որ Ազգա-
յին Ժողովոյ ընթացից և անոր մէջ
տրուելիք որոշմանց օրինաւորութեանը
մասին ամենակարեւորագոյն պայմաններ
են , քանի մը նիստէ 'ի վեր խանգա-
րած ըլլալով , կ'առաջարկեմք որ

ՆԱԽ՝ Ազգ . Երեսփ . Ժողովոյ կե-
տորդ նիստի ատենագրութիւնը՝ յա-
ռաջիկայ ԿԶ . երորդ նիստէն քանի մը

օր առաջ երեսփոխանաց հաղորդուի :
ԵՐԿՐՈՐԴ՝ Հրաւիրագրին տակ ըստ
սովորութեան օրինաւորապէս ցուցուի
բոլոր խնդրոց ցանկը որ է :

ՆԵՐՔԻՆ ԽՆԴԻՐԲ

1. Վաւերացումն Ատենագրութեան
նախորդ կե . երորդ նիստի .

2. Վաւերացումն Նորընտիր երեսփո-
խանաց :

3. Դիտողութիւնք և առաջարկու-
թիւնք :

ԿԱՐԳ ԽՆԴԻՐՈՑ

1. Տեղեկագիր քննիչ Յանձնաժողո-
վոյ հրաժարականաց Ս . Պատրիարքի և
Քաղ . Ժողովոյ :

2. Համարատուութիւնք նախորդ
Քաղ . Ժողովոյ 1871 և 1872 ամաց :

3. Ատենական կանոնք :

Եւ այլ ուրիշ ինչ խնդիրներ որ Ժո-
ղովս խնդրոց կարգն ընդունած ըլլալով
ինք զանոնք անկէ չէ ջնջած :

Վսեմաշուք Տէր , այս մեր առաջար-
կութիւնը բնական և տիեզերական ընդ-
հանուր օրէնք ըլլալով , այս մասին ա-
տենական կանոն ունենալու կամ չու-
նենալու առարկութիւնը այնչափ ան-
տեղի է , որչափ ցաւալի է որ ստեպ-
կընէր Ժողովոյս նախորդ դիւանը :

Ներքին խնդրոց մէջ , նախորդ նիս-
տի ատենագրութիւնը այնչափ անհրա-
ժեշտ է , որչափ ճշմարիտ է որ երես-
փոխան մը կախ մնացած խնդրոյ մը վը-
րայ յաջորդ նիստի մը մէջ կարծիք
յայտնելու համար պէտք է որ նախորդ
նիստին մէջ անցածներուն կատարեալ
տեղեկ ըլլայ : Եթէ պատահի երբեք
որ ատենագրութիւնը յաջորդ նիստին
հասած չըլլայ՝ Ատենագրիւրը պատաս-
խանատու ըլլայ և պարտական գտնուի
Ժողովին բացատրութիւն տալու :

Նորընտիր երեսփոխանաց վաւերաց
ման խնդիրը պէտք է այնչափ ատեն
կրկնուի ներքին խնդրոց կարգին մէջ
և այնչափ անգամ բացատրութիւն
խնդրուի գործադիր իշխանութե-
անէն , որչափ ատեն որ երեսփոխանաց
թիւը 140 էն պակաս ըլլայ :

Դիտողութիւնք և առաջարկութիւնք
խնդիրը այնչափ իրաւունք է միշտ այդ-
կարգին մէջ գտնուելու , որչափ իրա-
ւունք ունին երեսփոխանք և այլք դի-
տողութիւն մը կամ առաջարկութիւն
մը Ժողովոյդ ուղղելու , ինչպէս էին անց-
եալ կե . երորդ նիստին ներկայացեալ
երեք հանրագրութիւնները :

Բայց հոս դիտողութիւն մը ունինք :

Որ և է դիր , հանրագիր , դիտողու-
թիւն կամ առաջարկութիւն՝ երբ դի-
ւանին կը մատուցուի , դիւանը զանոնք
կանխաւ կարդալով , ո՞րը երեսփ . Ժո-
ղովին կը վերաբերի՝ միայն զայն ներկա-
յացնելու և կարդալու է Ժողովին մէջ ,
և եթէ կայ այնպիսի գիր մը մատուց-
ուած , որ երեսփ . Ժողովոյ չի վերաբե-
րիր , անոր միայն իմաստը յայտնելով
ծանուցանելու է որ այն՝ վարչութեան
կը վերաբերէր , ուստի և անոր կը յանձ-
նէ :

Ատենագրիւր էֆէնտին այսպէս չը

վարուեցաւ վերջին կե . երորդ նիստին
մէջ :

Ներկայացեալ երեք հանրագրերուն
միայն մէկը երեսփոխանական Ժողովոյ
կը վերաբերէր , ուստի միայն անոր Ժո-
ղովոյն մէջ կարդացուիլը օրինաւոր էր ,
որովհետեւ Սահմանադրութեան գոր-
ծադրութեան կամ ոչգործադրութեան
կը վերաբերէր , իսկ միւս երկուքը բը-
նաւ երեսփ . Ժողովոյ չէին վերաբերէր :

Այդ երկուքին մէկը՝ դանգատ էր
Քաղ . Ժողովոյ երկու անդամոց դէմ ,
զոր պէտք էին Քաղ . Ժողովոյ մատու-
ցանել , և երբ Քաղ . Ժողովոյ չկարե-
նային լսելի ընել և ընդունել տալ ի-
րենց առարկութիւնները , յայնժամ
պէտք էին երեսփ . Ժողովոյ բերել ի-
րենց դանգատը , և այն ալ ոչ թէ
դարձեալ միայն երկու անդամոց , եր-
կու անհատից դէմ՝ այլ ամբողջ Քաղ .
Ժողովոյ : Այս՝ եթէ Ժողովուրդը չէր
գիտեր , դիւանը պէտք էր գիտնալ :

Ատենագրիւր էֆ . եթէ կանխաւ այդ
երկրորդ հանրագրի պարունակութիւնը
ծանուցած ըլլար Ժողովին , անտարակու-
սելի էր որ Ժողովը չպիտի ընդունէր
անոր ընթերցումը և վարչութեան յանձ-
նել պիտի առաջարկէր , ինչպէս ըրաւ
երրորդ հանրագրի մը համար , որ թա-
ղի մը հասարակութեան քանի մը ան-
ձանց կողմէն դանգատ մըն է եղեր
թաղական խորհրդականի մը դէմ , հա-
կառակ Ատենագրիւր էֆէնտին ան-
պատճառ կարդալու համար թափած
անհնարին ճգանց , ուստի և չկարդաց-
ուեցաւ :

Իսկ բուն խնդրոց կարգի ամէն հը-
րաւիրագրաց տակը նշանակուած ըլլա-
լու հարկը չեմք յուսար թէ ու է տա-
րակոյս մը վերցնէ :

Մնամք և այլն .
5 օգոստ . 1873 (Սարգսիւն-Իւնք)
Կ . Պօլիս

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՀՕՐ

Ե Ի

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆՈՑ

ԲՆԻԺ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

ՆԵՐԿԱՅԱՅԵՈՒ ՅԱՏԵՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԵՐՄՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

24 Օգոստոս 1873

Տիարք Երեսփոխանք .
Տարւոյս Օգոստոսի 3 րդ . օրը գու-
մարեալ Ազգային Երեսփոխանական Ժո-
ղովը տեղեկանալով Ամենապատիւ Սրբա-
զան Պատրիարք Հօր հրաժարման , տե-
ղեկանալով նաև Քաղ . Ժողովոյ հրա-
ժարման որ նոյն օրը ներկայացաւ և սոյն
երկու հրաժարականները պատճառա-
բանեալ գտնելով , պատճառները քըն-
նելու պաշտօնով քննիչ Յանձնաժողովս
կարգեց հրաւիրելով որ ութ օրուան
մէջ իր տեղեկագիրը պատրաստէ :

Քննիչ Թանձնաժողովը չը կրնալով իր պաշտօնը կատարել որոշեալ պայմանա-
ժամուն, պարտաւորեցաւ ինքնին եր-
կարելու պայմանաժամը, յուսալով հան-
դակել, Տիարք Երեսփոխանք, ձեր նե-
րողամտութեան այսպիսի փափուկ խնդ-
րոյ մը մէջ :

Այսօր իր պաշտօնը կատարած կը
ներկայանայ Պատկառելի Ժողովոյդ և
կը ներկայացնէ իր աշխատութեան ար-
դիւնքը :

Քննիչ Թանձնաժողովա՝ որպէս զի
Ընդհ. Ժողովէդ առած պաշտօնը ան-
սխալ կատարէ, ուզեց լաւ խելամուտ
ըլլալ իր պաշտօնին բնութեանն ու սահ-
մանին, և տեսաւ որ իր պաշտօնը չէ
դատաստանի ենթարկեալ խնդրոյ մը
վրայ պատրաստական քննութիւնը կա-
տարել. Երեսփոխանական Ժողովդ չը
հաճեցաւ դատաւորի կերպարանք զգե-
նուլ այս խնդրոյն մէջ, զի և ոչ ոք դա-
տաստան խնդրած էր : Ամբաստանու-
թիւն չը կար ներկայացեալ և ոչ իսկ
բողոք : Այլ երկու հրաժարական ներ-
կայացեալ էր Ժողովոյդ, մէկն Աղդա-
յին վարչութեան Սրբազան Նախագա-
հին կողմէն, միւսը Քաղ. Ժողովին կող-
մէն : Ս. Պատրիարքն իր հրաժարակա-
նը կը պատճառաբանէր ըսելով թէ Աղ-
դին վարչական դրութիւնը թերու-
թիւններ ու մինչև անգամ անկարելու-
թիւններ ունի. Քաղ. Ժողովն ալ իր
հրաժարականը կը պատճառաբանէր ը-
սելով թէ Ս. Պատրիարքն, ըստ ամե-
նայնի Սահմանադրութեան հետեւին ան-
կարելի կը դառնայ : Այս պատճառները
զիրար չէին վաներ, այլ մանաւանդ ի-
րար կը ջոշափէին : Ուրեմն Ս. Պատ-
րիարքին ու Քաղ. Ժողովոյ մէջ անհա-
մաձայնութիւն գոյացած էր Սահմա-
նադրութեան գործադրութեանը նկատ-
մամբ : Որո՞նք էին այն կէտերն որոնց
մէջ ըստ առարկութեան Քաղ. Ժողո-
վին՝ Սահմանադրութեան գործադրու-
թիւնը կը ժխտէր Պատրիարքը, որո՞նք
էին անոնք զորս Ս. Պատրիարքը հա-
սարակաց կարծեաց կը մատնէր իբրեւ
անգործադրելի, և արդեօք կա՞յ բան
մը ազգին վարչական դրութեանը մէջ
որ զվարչութիւնն անկարելի ընէ : Ա.
սոնք քննել և իմանալ Ընդհ. Ժողովոյ
պարտքն էր և այս քննութիւնը յանձ-
նուած էր քննիչ Թանձնաժողովիս : Ուս-
տի Թանձնաժողովս նախ և առաջ խնդ-
րեց Քաղ. Ժողովէն որ դրով ճշդէ և
բերնով բացատրէ Սահմանադրութեան
գործադրութեանը նկատմամբ Ս. Պատ-
րիարքէն ունեցած գանգատները : Քաղ.
Ժողովը հետեւեալ գիրը ներկայացուց
Թանձնաժողովիս :

Գերապատիւ Առնայեալ Սրբազան
Քննիչ Թանձնաժողովոյ :

Պատուարժան Թանձնաժողովոյդ 7
Օգոստոս և 1 թուահամար գրութիւնն
ստացանք :

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր
և հրաժարեալ Քաղ. Ժողովոյս մէջ ան-
համաձայնութեան տեղի տուող խնդի-
րը Սահմանադրութեան գործադրու-

թիւնն ըլլալը արդէն յայտնի է. և այս
ալ ոչ թէ Սահմանադրութեան բառա-
կան խնդիր է, այլ ոգւոյն և սկզբանց
խնդիր. ահա քանի մը օրինակներ տանք,
որոնց մանրամասն բացատրութիւնն
ամբողջ վարչութեան արձանագրու-
թեանց տուածքներուն մէջ կը գտնուի,
զոր ցուցնել պատրաստ ենք :

Ա. վանայ խնդրոյն մէջ առանց քն-
նութեան և առանց դատաստանի Պո-
ղոս վարդապետը պաշտօնէ կը դադ-
րեցնէ և առանց կրօն. ու Քաղ. Ժո-
ղովոց գիտութեան կաքորէ :

Բ. Ըստ որոշման Ընդհ. Ժողովոյ՝ ի
Ս. Երուսաղէմ քաջուած հեռագրին
վրայ Նորին Սրբազնութեան տուած
բացատրութիւնը չը գտնուեցաւ գոհա-
ցուցիչ. և յետոյ մինչդեռ Ս. Պատրի-
արք Հայրը կըսէր թէ վարչութիւնը
հրաժարած ըլլալուն ինք այդ հեռա-
գիրը զարկերէ, հաստատուեցաւ թէ
կրօն. Ժողովը գոյութիւն և Մայիս 1ին
ալ նիստ ունի եղեր, որուն դիմած չէ
Ս. Պատրիարք Հայրը, Մայիս 3 ին քա-
ջած հեռագրին համար :

Գ. Կիլիկիոյ կաթողիկոսին իրաւա-
տութեան սահմանն առաջնորդական
խնդրոց մէջ. Սահմանադրութեան հա-
կառակ կառավարկէր Ս. Պատրիարքը
Կիլիկիոյ կաթողիկոսին յանձնել այն
պաշտօնը, որ կեդր. վարչութիւնն ու-
նի ինչպէս ամեն գաւառաց, նոյնպէս և
Կիլիկիոյ գաւառաց վրայ :

Դ. Քաղ. Ժողովոյ որոշման թուղթն՝
որով Ս. Պատրիարք Հօր ամսականին
խնդիրը կը ծանուցուէր առ Տնտեսա-
կան խորհուրդն. ի ներկայութեան
Տնտեսական խորհուրդոյ Ս. Պատրիար-
քէն կը պատուուի :

Ե. Քաղ. Ժողովոյ որոշման հակառակ
մուքաթայ կը հաւաքէ :

Զ. Քաղ. Ժողովոյ որոշման հակա-
ռակ՝ Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց 3 մու-
քաթայի պարսուց համար գիր գրելը
կարգելու, մինչդեռ 33300 շրշ ցը-
վերջ ապրիլի պարտական է Մշոյ Ս.
Կարապետի վանքը, որոյ վանահայր
Նորին Սրբազնութիւնն է :

Է. Բալույի առաջնորդին՝ խառն
Ժողովոյ որոշմանը հակառակ կերպով՝
անոր դադարման պաշտօնագիր կը գը-
րէ Նորին Սրբազնութիւնը :

Ը. Գաղղիի թաղական խնդ-
րոյն մէջ հակառակ որոշման Քաղ. Ժո-
ղովոյ՝ Ս. Պատրիարքը հրաժարական
կընդունի. և յետոյ ալ Քաղ. Ժողովոյ
որոշումը չգործադրէր : Գաղղիի թա-
ղականին բողոքն ալ առանց Քաղ.
Ժողովոյ ցուցնելու, Պատրիարքական
փոխանորդը ի քննութիւն Տնտեսական
խորհուրդոյ կը յանձնէ. և Տնտեսական
խորհուրդն ալ ստիպողականութիւն
կուտայ այդ խնդրոյն :

Թ. Բ. Գրան նախարարաց որոշուած
այցելութիւնները մեծաւ մասամբ և
ժամանակին չի կատարելը :

Ժ. Ս. Պատրիարք Հայրը իր դահա-
կալութեան օրէն սկսեալ 10000 ղու-
րուշ ամսական կը պահանջէ հակառակ

նախորդ վարչութեան կրկին որոշմանց՝
որոնց մէջ Ս. Պատրիարք Հայրը համա-
միտ գտնուած է : Այս պատճառաւ ց' 1
Մայիս ներկայ տարւոյս 26392 ղուրուշ
պարտական է Ս. Պատրիարքը կեդրո-
նական տնտեսիկին :

ԺԱ. Սկիզբէն մինչև վերջը Ս. Պատ-
րիարք Հայր նախատանօք կը վարուէր
Ժողովականաց և Ժողովոյ դէմ. մին-
չև օտարին ըրած անարգանաց իրա-
ւունք տալէ զատ, Նորին Սրբազնութիւ-
նըն ալ սկսաւ անարգել և խարդախ
անուանել Քաղ. Ժողովը. ալ խարդախ
անուանեալ Քաղ. Ժողով մը Ժողովա-
րանէն գուրս ալ կը վանուի և կը
ծեծուի ալ :

9 Օգոստոս 1873

Ղալաթիա

Մնամք յարգանօք

Անդամք հրաժարեալ Քաղ. Ժողովոյ
ՍԻՆԵՔՔԻՄ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ԲԱՐՍԵՂ ՀԱՆԱՃԵԱՆ,
Ք. ԱՍՏՆՈՍԵԱՆ
ԱԼԻՔՍԱՆ ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ
Ս. Պ. Պ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ
ԲԱՐՔՈՂ ՔԻՒՐՔՃԻՊԱՇԵԱՆ

Այս գրութիւնը ինչպէս պիտի ե-
րևնայ Ընդհ. Ժողովոյդ. այնպէս նաև
երեցաւ Թանձնաժողովիս որ սակաւ ինչ
իր բնութիւնը կը փոխէր Քաղ. Ժողո-
վին առաջին գրութեան հետ բաղդա-
տելով. եթէ առաջինը որ իր հրաժա-
րագիրն է, հրաժարականին պատճառ-
ները միայն կը յայտնէր, այս երկրոր-
դը բողոքի և նոյն իսկ ամբաստանու-
թեան կերպարանք առնելու կը ձգտէր,
մանաւանդ իր երկու յօդուածներուն
մէջ որ Քաղ. Ժողովոյ եղած անարգա-
նաց կը վերաբերին և որոնց բողոքոյ
բնութիւն ունենալը Քաղ. Ժողովոյ դի-
ւանն ետքէն բերանացի յայտարարու-
թեամբ եկաւ պնդեց յանուն Քաղ.
Ժողովին Թանձնաժողովիս առջև, Թանձ-
նաժողովս ալ իր պաշտօնին հաւատա-
րիժ մնալու նախանձախնդրութեամբ
յայտարարեց թէ ինք չը կրնար ձեռ-
ներէց ըլլալ այդ անարգանաց խնդ-
րոյն, այլ կը հաղորդէ զայն Ընդհ.
Ժողովոյդ ի գիտութիւն : Այս սկզբ-
բան հետեւելով յառաջ վարեց նաեւ
միւս յօդուածներուն քննութիւնը, այս-
ինքն ոչ թէ իբրեւ բողոք կամ ամ-
բաստանութիւն նկատելով և իբրեւ այն
քննելով թէ Ս. Պատրիարքը յանցա-
ւոր է թէ ոչ. այլ քննելու և տեղե-
կանալու համար թէ Քաղ. Ժողովոյ
կողմէն նշանակուած այն կէտերուն մէջ
Սահմանադրութեան գործադրութիւնը
Ժխտելու տրամադիր է արդեօք Ս.
Պատրիարքը, որպէս զի հասկցուի Ընդ-
հանուր Ժողովէդ որ վարչական դրու-
թեան դէմ Ս. Պատրիարքին դանդա-
տները մինչև այդ կէտերուն ալ կը տա-
րածուին թէ ոչ :

Հետեւաբար այսպէս յայտարարեցնա-
ւ Թանձնաժողովս Ս. Պատրիարքին՝ երբ
իրեն դիմեց բացատրութիւն ստանալու
համար :

Հոս պէտք է ծանօթացնէ Թանձնա-
ժողովս Ընդհ. Ժողովիդ որ Քաղ. Ժո-

դովոյ այս երկրորդ գրութեան թ. յօդուածը ևս որ պաշտօնական այցելութեանց կը վերաբերի, քննութեան ենթարկել չը հաճեցաւ, իբրեւ Սահմանադրութեան գործադրութեանը հետ վերաբերութիւն չունեցող խնդիր:

Այս ծանօթութիւնը տալէն ետքը կանցնինք հիմա մնացեալ ութ յօդուածներուն վրայ Յանձնաժողովիս քննութեան արդիւնքը մի առ մի ներկայացնելու: քննութիւն՝ որ Բաղ. Ժողովին կողմէ առնուած բացատրութեանց, Պատրիարքարանի արձանագրութեանց և Ս. Պատրիարք Հօր տրուած բացատրութեանցը վրայ հիմնեալ է:

Ա. Վանայ խնդրոյն մէջ առանց քննութեան և առանց դատաստանի Պողոս վարդապետը պաշտօնէ կը դադարեցնէ (Պատրիարքը) և առանց կրօն. և Բաղ. Ժողովոյ գիտութեան կաքսորէ:

Սրբազան Պատրիարքը վանայ առաջնորդ Պողոս վարդապետը նախ պաշտօնէ դադարեցուցեր, ետքը Պայազիտ-իւշ-Բիլիսէի վանքը շրկուելու համար թագրեր գրեր է Բ. Դրան: Պաշտօնէ դադարման տնօրէնութիւնն ու գործադրութիւնը Ազգ. վարչութեան Բաղ. մասին թափուր վիճակին մէջ տեղի ունեցած է, այսինքն նախորդ Բաղ. Ժողովոյ հրաժարմանէն ետեւ և արդի Բաղ. Ժողովոյ ընտրութենէն առաջ: Իսկ թագրերը արդի Բաղ. Ժողովին առաջին նիստին հետեւեալ օրուան թուականը կը կրէ:

Ս. Պատրիարքին այս տնօրէնութեանը դէմ՝ կրօն. Ժողովն ընդհ. Ժողովին մատուցուելու համար բողոք մը պատրաստեր է անցեալ տարուան Յունիս ամսէն, ապա վանեցուց կողմէն մատուցեալ բողոքին վրայ Բաղաքական Ժողովը իր 1872 Յունիս 27 և Օգոստոս 3 նիստերուն մէջ յուզեր է խնդիրը, որ իր վերջնական որոշումը գտեր է խառն Ժողովին մէջ:

Այս Ժողովին մէջ Ս. Պատրիարքը յայտարարեր է թէ Բաղ. Ժողովին դադարման միջոցին կրօն. Ժողովին յանձնարարեր է տնօրէնութիւն մը ներկ Պողոս վարդապետին վրայ, որոյ ի բաց առեալ անցեալ տշխարհածանօթ եղելութիւնները մինչև այն օրը և ոչ թաղ. խորհուրդ մը հաստատուեր է վանայ մէջ Ժողովրդեան այնքան բաղձանացն հակառակ, բայց կրօն. Ժողովը չուզելով այս խնդրոյն մէջ մտնել, պարտաւորեր է ինքնին գործադրելու:

Ս. Պատրիարքը վերջացուցեր է յայտնելով թէ ինք ուր որ այս խնդիրը հասուցեր է կրնայ անկէ ետ դառնալ: Խառն Ժողովն ալ որոշեր է որ Պողոս վարդապետի մասին Ն. Սրբազնութեան կամացն ու պատասխանատուութեանը կը յանձնէ պէտք եղածը տնօրինել:

Բ. Ըստ որոշման Ընդհ. Ժողովոյ՝ ի Ս. Երուսաղէմ քաջուած հեռագրին վրայ Ն. Սրբազնութեան տուած բա-

ցատրութիւնը չը գտնուեցաւ դոհացուցիչ. և յետոյ մինչդեռ Ս. Պատրիարք Հայրը կ'ըսէր թէ վարչութիւնը հրաժարած ըլլալուն ինք այդ հեռագիրը դարկեր է, հաստատուեցաւ թէ կրօն. Ժողովը գոյութիւն և Մայիս 1ին ալ նիստ ունի եղեր, որուն դիմած չէ Ս. Պատրիարք Հայրը Մայիս 3 ին քաջած հեռագրին համար:

Ընդհ. Ժողովն իր ԾԵ. նիստին մէջ որոշած էր որ Ս. Պատրիարքն ի Ս. Երուսաղէմ քաջած հեռագրին վրայ բացատրութիւն տայ Բաղ. Ժողովին, այս որոշման համաձայն Սրբազան Պատրիարքը բացատրութիւն տուեր է խառն Ժողովին: Բաղաքական Ժողովը մեծագոյն մասով որոշեր է որ տրուած բացատրութիւնը դոհացուցիչ չը գտնէր կրօն. Ժողովը բնաւ կարծիք յայտնել չէ ուզեր այն պատճառաւ որ եթէ հեռագիրը քաջուած ժամանակ Բաղ. Ժողով չը կար, այլ կրօն. Ժողով կայ եղեր:

Ս. Պատրիարքը յայտնէր է խառն Ժողովին մէջ և կրկնեց Յանձնաժողովիս ալ որ ինք այդ մասին պատասխանատուութիւնը յանձն կառնէ Ընդհ. Ժողովին առջև:

Գ. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին իրաւասութեան սահմանը առաջնորդական խնդրոց մէջ. Սահմանադրութեան հակառակ կ'առաջարկէր Ս. Պատրիարքը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին յանձնել այն պաշտօնը, որ Կեդրոնական վարչութիւնն ունի ինչպէս ամեն գաւառացոյն պէս և Կիլիկիոյ գաւառաց վրայ:

Կիլիկիոյ վիճակաց վարչական յարաբերութեանցը վրայ կրօն. Ժողովոյ Ատենագիրները միանալով ծրագիր մը շինել և զայն խառն Ժողովին ներկայացուցեր են, որուն մէջ վիճակաց վարչական յարաբերութիւններն ուղղակի Կեդրոնական վարչութեան հետ հաստատուած են եղեր: Այս ծրագրին վրայ յօդուած առ յօդուած քննութիւնը չըսկսած Ս. Պատրիարքն ընդհանուր դիտողութիւն մը ներկայացուցեր է սա իմաստով թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսն ուղղակի յարաբերութիւն պէտք է ունենայ Կիլիկիոյ վիճակաց հետ: Այս դիտողութեան վրայ վիճաբանութենէ ետք խառն Ժողովն առաջարկեր է որ Ս. Պատրիարքն ալ իր կողմէն ծրագիր մը շինէ: Այս ծրագիրն անկէ ի վեր այսինքն Յունիս 11 էն ի վեր տակաւին չէ ներկայացուցեր Ս. Պատրիարքը:

Իսկ Ս. Պատրիարքը յայտարարեց թէ ծրագիր շինելու իրեն առաջարկութիւն ըլլալը չէր յիշեր: Բայց ինչ ալ ըլլայ՝ ներկայացեալ խնդրոյ մը վրայ իր կարծիքը յայտնելու իրաւունք ունէր և զայն իրաւունք գործածած էր. և թէ խնդիրը տակաւին վիճաբանութեան ներքեւ ըլլալով, որոշում չէր տրուած որ այն որոշման գործադրութիւնը զլացած ըլլար ինք:

Ե. Բաղ. Ժողովոյ որոշման հա-

կառակ մուգաթա կը հաւաքէ:

Բաղ. Ժողովը Տնտեսական խորհուրդին առաջարկութեամբ մուգաթայի հաւաքման համար որոշեր է իր 1872 հոկտեմբեր 5ի նիստին մէջ որ Տնտեսական խորհուրդը ձեռնարկէ հաւաքման գործողութեան Ս. Պատրիարք Հօր ազդեցութիւնն ու աջակցութիւնն ալ ստանալով: Տնտեսական խորհուրդն ալ իր կողմէն օրինաւոր տոմսակ պատրաստեր է մուգաթաներուն հաւաքման համար, բայց Ս. Պատրիարքը չէ ընդուներ: Ս. Պատրիարքին այս ընթացքին դէմ գանգատեր է Տնտեսական խորհուրդը Բաղ. Ժողովին 1873 մարտ 29 ԾԸ. նիստին մէջ, բայց այս մասին Բաղաքական Ժողովին որոշման մը հետքը չը տեսնուեցաւ արձանագրութեանց մէջ:

Իսկ Ս. Պատրիարքին դիտաւորութիւնը չէ եղած իրեն վերապահել մուգաթայի հաւաքման իրաւունքը: այլ եթէ Բաղ. Ժողովը հաւաքման գործողութեան մէջ Պատրիարքին գործակցութեան պէտքն ահաժեշտ դատեր է, Նորին Սրբազնութեան ալ այնպէս երեցեր է որ շատ աւելի դիւրին կ'ըլլայ այդ հաւաքումը եթէ բոլորովին ինք ընէ զայն: Գաւառները մինչև հիմա Պատրիարքին ստորագրութիւնը ճանչած են այդ մասին. և Նորին Սրբազնութիւնը մէկ քանի գաւառաց համար պարտաւորեր է միասն ինքը տուածելով ստանալ մուգաթան անուղղակի միջոցներով:

Զ. Բաղ. Ժողովոյ որոշման հակառակ Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց մուգաթայի պարտուց համար գիր դրելը կարգելու, մինչդեռ 33300 Պճ. ցվերը ապրիլի պարտական է Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը. որոյ վանահայրը Նորին Սրբազնութիւնն է:

Բաղ. Ժողովն իր այս տարուան Մարտի 29 դը նիստին մէջ որոշեր է Կեդրոնական տնտեսական պարտատէրներուն շրջաբերական դրել, իրենց պարտուց վճարումը պահանջելու համար. ասոնց կարգէն է եղեր նաև Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը որուն մուգաթայի տուրքէն 33300 Պճ. ցվերը Ապրիլի պարտական ըլլալը տեսնուեր է ազգային սնտուկի համարակալին ներկայացուցած ցուցակէն: Ս. Պատրիարքը Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց համար պարտատուած շրջաբերականը չէ թողուր շրկել: Ասոր պատճառը Ս. Պատրիարքն այնպէս բացատրեց թէ ինք արդէն Մշոյ մէջ իր փոխանորդին գիր գրած ըլլալուն համար հարկ չէ տեսներ, մանաւանդ որ իբրեւ վանահայր պատասխանատուն ինք է այդ պարտուց:

Է. Բալուի առաջնորդին խառն Ժողովոյ որոշման հակառակ կերպով անոր դադարման պաշտօնագիր կը գրէ Նորին Սրբազնութիւնը:

Խառն Ժողովն այս տարուան Յունիս 3 նիստին մէջ որոշեր է բաւույի առաջնորդ Բաղուանեան Պետրոս վար-

նապետը պաշտօնէն դադարեցնել. հետեւեալ տեղէն տեղի իրեն զրկուած հրահանգաց հակառակ Սահմանադրութիւնը չը կրնալ գործադրելուն համար. Այս իմաստով ալ նամակ գրուեր է և Ս. Պատրիարքին. ստորագրութեանը ներկայացնել տրուեր է. Ս. Պատրիարքը նամակին խմբագրութիւնը փոխելով դադարմանն իբրեւ պատճառ ժողովրդեան տոգոհութիւնն ու իրեն դէմ եկած հանրագրութիւնները նշանակել է, որոնց մէջ եկեղեցիներ գոցելու և քահանայք պաշտօնէն դադարեցնելու ամբաստանութիւններ կան եղեր իր վրայ, և Սահմանադրութիւնը չը կրնալ գործադրել իբրեւ երկրորդական պատճառ աւելցուցեր է:

Քաղ. ժողովը նախապէս որոշած է եղեր իր 1872 Նոյեմբեր 23 ի նիստին մէջ դարձեալ սոյն Բագուանեան վարդապետի խնդրոյն առթիւ որ ժողովրդեան կողմէն եկած հանրագրութեան պատճառաւ առաջնորդ մը բառանց քննութեան և դատաստանի պաշտօնէն դադարեցնելը Սահմանադրութեան հակառակ կը համարի:

Բ. Գատը քիւղի թաղական խնդրոյն մէջ հակառակ որոշման քաղ. ժողովոյ Ս. Պատրիարքը հրաժարական կընդունի և յետոյ ալ քաղ. ժողովոյ որոշումը չը գործադրէր: Գատը քիւղի թաղականին բողոքն ալ առանց քաղ. ժողովոյ ցուցնելու, Պատրիարքական փոխանորդն ի քննութիւն Տնտ. խորհրդոյ կը յանձնէ, և Տնտ. խորհուրդն ալ ստիպողականութիւն կուտայ այդ խնդրոյն:

Գատը քիւղի թաղ. խորհրդոյ անդամներէն Պէյլէրեան եղիւ էֆէնտին իր հրաժարականը առ Ս. Պատրիարքն զրկել է և ի փաստին բողոքագիր մը ուղղեալ առ թաղ. խորհրդոյ ատենապետն, սրպէս զի եթէ Ս. Պատրիարքը կամի՝ զրկէ զայն ատենապետին:

Քաղ. ժողովը այս տարուան 7 յունիս նիստին մէջ որոշեց է որ հրաժարելով պատճառաբանեալ ու բողոքախառն ըլլալով չը կրնար ընդունուիլ. պէտք է որ ատենապետէն բացատրութիւն ուղղուի: Սրբազան Պատրիարքը բողոքագիրը Գատը քիւղի թաղական խորհրդոյ ատենապետին զրկել է առանց բացատրութիւն ուղղելու: Այս հրաժարականաւ յիշեալ թաղ. խորհրդոյ հրաժարեալ անդամոց թիւն երեքի հասնելով և թաղական խորհուրդն առկախ մնացած հաշուային խնդրոց համար չը կրնալ ընտրութեամբ լեցունել թիւը: Ազգային վարչութեան գիմեր է զրկելով ու թանձանց անուան ցուցակ մը, որ անոնց մէջէն Ազգային վարչութիւնը չորս անձինք առժամանակեայ խորհրդական որոշէ: Քաղ. ժողովը 16 յունիս նիստին մէջ որոշեց է թէ հարկ չը կայ ռաժամանակեայ խորհրդականներ գնել, թէ մնացեալ անդամք պէտք է շարունակեն իրենց պատասխանատուութեան տակ մինչև հրաժարականաց քառսին տնօրէնութիւնը չըլլայ: Միանգամայն տեղեկանալով

թէ Պէյլէրեան էֆէնտին բողոքախառն հրաժարականին վրայ թաղ. խորհրդոյ ատենապետէն բացատրութիւն չէ ուղղուած, երեք հրաժարեալ անդամները ի ժողով հրաւիրել է և ապա ամբողջ թաղ. խորհուրդը հրաժարեալ և մնացեալ անդամներով, և 21 յունիսի նիստին մէջ որոշեց է հրաժարականները չընդունիլ և պաշտօնական գիրերով այս խնդրոյն կարգադրութեան արդիւնքը ծանուցանել:

Այս նիստին Ս. Պատրիարքը ներկայ չէ եղեր և իր բացակայութեանը տրուած այս որոշմանը համեմատ գրութեան գիրերուն ստորագրութիւնն ետ է ձգեր, որպէս զի առաջիկայ նիստին իր դիտողութիւնները ներկայացնէ քաղ. ժողովին. և առաջիկայ նիստին դիտողութիւնը ներկայացուցեր սրպէս թէ՛ ետքէն հրաժարելոց հրաժարականը չընդունիլը հակասական կերպով առկա առաջ թաղական խորհրդոյ մը նախադրեալ անդամոց իրենց պաշտօնը շարունակելու համար գրուած նամակին հետ որ վստահութեան ցոյց մըն էր վարչութեան կողմէն առ նոյն անդամն և վերջապէս թէ՛ այս նոր տնօրէնութիւնը կրնայ խառնութեան պատճառ ըլլալ Գատը քիւղի մէջ: Քաղ. ժողովը հակառակութիւնը Ս. Պատրիարքին կողմէ գտեր է որ վերջնութեան նիստին ուր ներկայ էր, չէր ընդգիմած Պէյլէրեան էֆէնտին հրաժարականին չընդունուելուն և վերջապէս խնդրին ի կախ մնացեր է: Այս կը հետևի քաղ. ժողովոյ տուած բացատրութիւններէն, վերջնութեան նիստերու ատենագրութիւններէն որ դեռ արձանագրութեան մէջ չեն անցած և վերջին մէկ քանի նիստերու ատենագրութեանց ծրագիրներէն որ դեռ չեն ընդունուած:

(Մանգեալը վաղ)

ՔԱՂԱՌԱԾՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԱՅ

Հայոց Պատրիարքը երեք եպիսկոպոսաց, մէկ վարդապետի և իւր փառութեան հետ շաբաթ օր Բ. Գուռն երթալով Մեծ Եպարգոսին և Արտաքին Գործոց պաշտօնէին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ:

(Լա թիւրքի)

Քաղ. ժողովոյ անդամոց ամենուն մէկէն տրուած հրաժարականին պատճառներուն վրայօք որոշում մ'ընելու նպատակաւ անցեալ ուրբաթ օր Գուռն գալուի եկեղեցին գումարուելիք Հայոց Ազգային Ընդհ. ժողովոյ նիստը յառաջիկայ ուրբաթ աւուր մնաց:

Նոյն

ՆԵՐՔԻՆ

Ազգ. քաղ. ժողովոյ անդամ Գառնէօղեան Մեծ. Գրիգոր էֆէնտին Վիեննայէն այս առաւօտ մայրաքաղաքը հասաւ:

— Դարձեալ Պարսկաստանէն սեպտ. 15 թուով Հալապի գործակալութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պարսից Շահը թէհրան հասնելով իւր մեծ Եպարգոսին նկատմամբ տուած հրամանները ետ առնելով, զանի Բէշտի կառավարիչ անուանել է:

— Մեծ Եպարգոսը Հիլլենացոց թագաւորէն փրկի կարգին մեծ խապաւէնի պատուանշանը շնորհեց է. զոր Պ. Սիմօս անցեալ օր իրեն մատոյց:

— Ճիհանկիրի անցեալաւուր հրդեհին այրած մզկիթը, որն որ Սուլթան Սիւլէյման Բ. ի որդին շինեցէ իւր անուամբ, վեհ. Սուլթանը հրաման ըրեր է անյապաղ վերստին շինել, որոյ յատակագիծն պատրաստուելով Ն. Վեհափառութեան ներկայացեր և հաճութիւն ստացեր է:

— Արթին էֆէնտի խանտանեան հրաժարելով թնդանօթարանի վերատեսչութեան արտաքին թղթակցութեան գիւնապետութեան, Արթին էֆէնտի յաջորդ անուանուել է իրեն:

— Ոստիկանութեան պաշտօնեայն, տեղեկանալով որ ոգելից ըմպելիք ծառած խանութներուն խիստ մեծ մասը խաղամոլներու և դատարկաշիկ շաքարոծներու օրը մը դարցած է, որոշեց է չորս հարիւր չափ գինետուն գոցել տալ:

— Շաբաթ գիշեր երկու Յոյն չուանէ սանդուխով մը խառգիւղի մէջ տուներէ մը վեր ելնելու ատենին, գիշերապահ զօրքերէն կը բռնուին:

— Իզմիտէն կը գրեն թէ Թարագլըյի անտառին մէջ կեսօրիոյ սուրհանդակին վրայ յարձակող չորս աւազակաց երեքը բռնուելու, և չորրորդին ալ հետքը խուզարկուելով, իմացուել է որ այս ալ էնկիւրիի երկաթուղոյ շինութեանց մէջ գործաւոր յոյն մ'է, և որ բռնուելով Պոլսոյ կառավարչին ձեռքը յանձնուելու և բանտարկուել է:

— Թէ՛ օտար երկիրներ և թէ՛ Բուսթիլի մէջ քօլերայի դէպքերու յաճախելուն վրայ, մայրաքաղաքս յիշեալ փոխագրութեանէն պահպանելու նպատակաւ աւելի՛ զգուշաւոր միջոցներ ձեռք առնելու համար կառավարութիւնը Առևտրական պաշտօնէին և փառանքինայի վերատեսչին առաջարկութեամբ, յատուկ յանձնաժողով մ'ալ կազմել է Մարքօ բաշային նախագահութեանը ներքև 7 անդամէ բաղկացեալ, երկու անդամը Առողջապահական յանձնաժողովէն, մէկը քաղաքապետութենէ, երկուքը ոստիկանութեան

պաշտօնատուներն, երկուք ալ ծովային պաշտօնատուներն :

—Պօլսոյ մաքսատան մէջ հետեւեալ գէպքը տեղի ունեցեր է, զոր ակա- նատես անձին մէկը լեւանթ-Հէրալտի կը հաղորդէ :

Փոքր Ասիայէն Եւրոպա երթալով ուսմունք սովորելու համար Հայ երիտա- սարդին մէկը ուրբաթ օր մայրաքաղա- քըս կը հասնի : Ասի վրան 7-8 ի չափ յանձնարարական բաց նամակներ կը կըրէր, Պօլիս բնակեալ այլ և այլ ան- ձանց ուղղեալ, որոց պիտի յանձնէր զանոնք : Այս նամակները Պօլսոյ Մաք- սատան մէջ կը բռնուին, և իբրեւ փախուցած գիրեր՝ թղթատարութեան վերատեսչին կը յանձնուին, որնոր նա- մակները կարդալով կը հառկնայ թէ ի- րօք ատոնց ամենքնալ յանձնարարա- կան նամակներ էին. սակայն այդ նա- մակները ստանալու համար Հայ երի- տասարդը իբրեւ բօսթայի ծախք Օս- մանեան լիւրա մը վճարել կը պարտաւո- րի, որպէս զի իւր վրայ կրած յանձնա- րարական նամակներն գրաւմանէն ա- զատէ : Ասկէց զատ երիտասարդը դժ- կամակութիւն ցոյց տալով այդ բօս- թայի ծախք ըստած գրամը վճարե- լու, մաքսատան մարդիկը Հայուն հե- տըն ունեցած հանդերձանաց (բըրթը) մէկ մասը իբր գրաւ կառնեն քովեր- նին վար կը դնեն, զոք մինչև գրամը չը վճարէ՝ չը կրնար առնել :

Կ'երեւի թէ մարդս այդ մաքսա- տան գործակալաց այսպիսի անհաճոյ և բիրտ վարմունքին չը հանդիպելու համար, յանձնարարական նամակ մը վրան կրելէ ալ ետ կենալու է :

Ա. Զ. Դ.

Հրդեհ մարելու համար Պ. Տիբի հնարած ՇիճՈՒՑԻՉԻ անուն քիմիական ջրհանաց փորձը, որն որ Օգոստոս 8/20 ին գիշերը Բերայ տեղի ունենալիքը ծանուցուած ըլլալով, կարևոր պատ- ճառաւ ետ մնացած էր, այս անգամ կայսերական կառավարութեան թղի- տուութեամբը յիշեալ ջրհանաց փորձը պիտի կատարուի յառաջիկայ Սեպտեմ- 8/20 շաբաթ գիշեր ժամը 2 ին ըստ Տաճկաց, Բերայ թագաւորը թօքնու Գըշ- լասի ըստած զօրանոցին գիմացը :

ԲՕՆՍՍՈՒՆԹԻՆԻՏԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Գէորդ Պէյ Խան

Փողոց Եիւքսէք գալարըմ թիւ 102

ՀԵՌԱԳՐԱՆՈՒՐԳ

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիդ 16 Սեպտ.

Բրուսիացիք այս առաւօտեան ժա- մը 9 1/2 ին բողբոջին թողլով ելան Գաղղիոյ գրաւեալ երկիրներէն :

Հասարակաց առողջութիւնը լաւ վիճակի մէջ է :

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 15 սեպտեմբեր

Գրեթէ արքունական ընտանեաց բո- լոր անդամներն ալ Վիէննա պիտի հա- ւաքուին, Վիքթօր-Էմմանուէլ թա- գաւորին գալուստը դիմաւորելով ներ- կայ գտնուելու :

Բէշթա 15 սեպտեմբեր

Ներս մտած արմոեաց (չահրէ) հա- մար առնուած մաքսային տուրքը առ ժամանակեայ կերպով վերցաւ :

ԻՏԱԼԻԱ

Թուրին 16 Սեպտեմբ.

Թագաւորը քաղաքէս մեկնեցաւ Վիէննա երթալու, անթիւ բազմութեան մը ծափահարութեամբն ու աղաղակնե- լովը, և քաղաքին իշխանութեանց ու արքայազուն իշխանաց կողմանէ կայա- րանին մէջ ողջունուելով : Նորին Վեհափառութեան հետ կը գտնուին Պ. Վիսքօնթի Վէնսլաւ և Պ. Մին- կէթթի :

ԱՆԳՂԻԱ

Լոնտրա 16 սեպտեմբ.

Մօրնինկ Ատվերթայըրը լրագիրը զրոյց մը կը հրատարակէ, որոյ նայելով Լորտ Կրանվիլ իբր թէ Սըր Հէնրի Սթօրքսի խոստացած ըլլայ Կ. Պօլսոյ դեսպանութիւնը, յայտնելով թէ Կ. Պօլսոյ արդի անգղիական դեսպանը քիչ ատենէն պիտի հրաժարի :

ՀՈՒԱՆՏԱ

Լա Հայիա 15 սեպտեմբ.

Խորհրդարանին նիստերն այսօր բացուելով, յաթոյ արտասանեալ ա- տենաբանութիւնը կը ծանուցանէ թէ մեծ պատրաստութիւններ կ'ըլլան Ա- յինացոց հետ եղած կռիւը շարունա- կելու համար : Թագաւորը պատերազ- մական գործոց պաշտօնէին հրաժարա- կանն ընդունելով, զայդ պաշտօնն ալ առժամանակեայ կերպիւ ծովային գոր- ծոց պաշտօնէին յանձնեց :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑԻ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Ղալաթիա 5 սեպտեմբ.

Ընդհ. Պարտ. Արժ. բաց . . . 57 . 6

գոց . . . — . —

բարձր գին . . . 57 . 3

ցած . . . 56 . 38

Բումէլի Արժ. Զր. 145 1/4

Նոր . . . 56 1/4

Փոխառ. 69ի . . . 346

65ի . . . 356

63 . . . 349

Սօսիթէ Ժէնէրալ Լ. Մ. 10 . 22

Գրէտի Օսթ-Թիւրք . . . 4 . —

Գանձատու 1872ի . . . — . —

Սօսիթէ Օթօման . . . 5 . 38

Պանք տը Բօնսթ. . . 7 . 8

Գրէտի Ժէնէրալ Լ. Օ. 15 . 11

Պանք Վէրիսի . . . 3 . 20

Թրամվէյ . . . 13 . 30

Ռըթօր . . . 10-11 բարա

Դրամազեղ . . . 0/0 13 3/4-14

Փոխակգր. իշխան եռմս 108 3/4-109

Բարիդ . . . 23.40-23.50

ԸՆԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկի 100 ղըշ. ի հաշուով

Ղըշ. Փոյ

Անգղ. ոսկի . . . 109 . 40

Դաղղ. . . 87 . 2

Բօլ . . . 89 . 15

Գրէմից . . . 51 . 23

Ճերմակ մէճիտ տարբ. 101 . 14

Հինգնոց . . . 103 . 40

Մեթալիք . . . 103 . 15

Պղինձ . . . 120 . 20

Լոնտրա 16 սեպտեմբ.

Անգղ. Արժ. . . 92 1/2 5/8

Օսմ. . բաց . . . 51 1/4-3/8

գոց . . . 51 1/4-3/8

Փոխ. 1869ի . . . 63 1/2-3/4

1871ի . . . 68 1/2-3/4

Պանք Օթօման . . . 14 3/4-15

Բարիդ 16 սեպտեմբ.

Գաղղ. Արժ. 3 0/0 . . . 57 . 40

Խտալ. . 5 0/0 . . . 62-62 1/2

Օսմ. . . 52 . 20

Փոխ. 1869ի . . . 322 . 50

Գանձատու . . . — . —

Վիէննա 16 սեպտեմբ.

Բումէլի Արժ. հին . . Զլ. 62 . 85

Նոր . . . 26 . 50

Գրէտի Օսթրո-Թիւրք . . . 40 . —

Պանք Օսթրո-Օթօման . . . 69 . 25

Աճիօ . . . 107 . 25

Փոխակգր. իշխան եռմս . . 112 . 35

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Լիվրբուլ 15 սեպտեմբ.

Բամպակ Միտլ. Օրլէան . . . 9 1/4

Լա Տօլէրա . . . 6

Այսօրեայ վաճառք հակ . . . 12000

Ընթացք հրապարակին հանդարտ

Լոնտրա 15 սեպտեմբ.

Ափիոն . . . 25 1/2

Մօհէր . . . 35

Հոլանտայի շաքար . . . 30 3/4

Մետաքս . . . 23

Ճէհրի . . . 7 1/4

Դրամազեղ . . . 0/0 3 1/8 1/4

Նիու-Եօրք 15 սեպտեմբ.

Բէթթօլ կաղ . . . 17

ՆՐՐՈՂԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԺՕՁԷՖ ԿԱՌՆԻԷ

Ս Կ Ձ Բ Ո Ւ Ն Ք

ԳԱՂԱԳԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Թարգմանեաց Ի Գաղղիականէ

Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի պէտս Ազգային վարժարանաց

Կը ծախուի Մասիսի գրասենեակը և

ամեն հայ գրավաճառաց քով Գին 10

72. Վարժարանաց համար հարկերին 20

շէղջ:

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԵԱՆ

Կ Ա Մ

ԱՌԻՍՏՈՏՈՒ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵԱՑ

Յ. ԱՐՇԱԽԻՐ

Երկրորդ տպագրութիւն

Երկրորդ տպագրեաց կրթութեան և ըն-

տանիքներու վերանորոգման նուիրեալ

այս օգտակար գրքին Ա. տպագրու-

թիւնը քիչ աւելի մէջ սպառած ըլլա-

լով երկրորդ անգամ ի լոյս ընծայեալ

կը ծախուի Հայ գրավաճառաց քով:

Գին 4 շէղջ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԷԹՂԻՈՑ

Ի Կ. Պօլիս Պահճէ-Գարու

Մեծ Մաքսատան դէմը Թիւ-13

Մեծ ՇԱՀ 300.000 ՖՐԱՆՔ

Մերձակայ Լատինական Հոկտ. 1ին
քաջուելիք Բուժելիի երկաթուղեաց
Արժէթղթոց վիճակահանութեան բաղ-
դատմանը (չափելիք գումարին թէ
ամբողջին և թէ մէկ-չորրորդին) կը
ծախուի մեր Դրամատունը շահաւոր
պայմանօք:

Թէ Թուրքիոյ և թէ օտար տէրու-
թեանց ամեն տեսակ Արժէթղթոց փո-
խանակութիւնը կը լլան մեր Դրամա-
տան մէջ, և ոչնչայն նաև անոնց կտրոն-
ները կը զեղծուին գոհացուցիչ կերպով
բոլոր արժէթղթոց մինչև հիմայ տեղի
ունեցած վիճակահանութեանց վրայ
մանրամասն տեղեկութիւն կը տրուի
յաճախորդաց:

ՏԷՄԻՐԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՒ ԶՕՊԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷԼԷՐ

ՎԷ ԲՕՄԲԱՆԵԱՍԸ

Իշպու 1873. սէնէսի Աղօթօսքն
իպթիտասքնտան իթիպարէն կէլէճէք
1876. սէնէսի չէհրի Աղօթօս իպթի-
տասքնա գատար 36 մահ այ պէ այ պի-
րէր պուշուք իկիրմիլիք սիմ Մէճիտիյէ
թէտիյէ իտէրէք, Բուժելի Թիմուր Ե-
լու իսթիքրազ սէնէտաթ ընտան 100 վէ
Պուքրէշ չէհրի իսթիքրազ սէնէտա-
թ ընտան 200 քի. ճէմէն 300 ատէտ սէ-
նէտաթ ըն, 33 տէֆա քէշիտէ օլունա-
ճազ գուրատէն իսապէթ իտէն իքրա-
միյէ պաթթընտան իւզտէ պիր հիսսէ

իթիպարը իլէ իսթիֆատէ իլէմէք, վէ
վատէյի մուայեհէսի մուհաղիյէ օլ-
տուքտէ՝ Բուժելի Թիմուր Ելու իս-
թիքրազքնտան պիր ատէտ վէ Պուքրէշ
չէհրին քէզալիք իսթիքրազքնտան իքի-
ատէտ քի ճէմէն 3 ատէտ ասըլ սէ-
նէտէրէ սահիպ օլմազ Ելգրէ Զուխաճի
խանընտա Պէրպէրեան Պիրատէրէր վէ
չիրքէթի թարաֆքնտան պու քէրէ 100
ատէտ սէնէտ թանգիմ օլունարազ թէ-
տավիլէ չըգարըլմէշ օլմաղէ, հիսսէ-
տար օլմաղէ րադիպ օլան վէ տահա
էթրաֆքըճա մալիւմաթ թալէպ իլէյէն
զէվաթըն խանը մէզքիւրտէ 43 նոմէրօ-
լու օտայէ թէչրիֆ իլէմէլէրի զըմնըն-
տա իլանը քէյիլէթտէն իպթիտար
Գըլմար:

Դ Ե Ղ Ա Ր Ա Ն

ԱՍՏՈՒԱՅՍՏՈՒՐ ԳԱՎԱՅԵԱՆ

Սամաթիա Հաճի-Գատըն ճատտէսի

Թիւ 13

Վերոյիշեալ դեղարանը կը գտնուի
ամեն տեսակ դեղեր, որոնց ընտրու-
թեան և թարմ ըլլալու մասին խիստ
մեծ փոյթ տարուած ըլլալով, չափաւոր
գնով կը ծախուին յաճախորդաց: Սա
ևս հարկ կը համարուի ծանուցանել որ
ամեն շաբաթ օրերը ժամը հինգէն մին-
չև ութը վերոյիշեալ դեղարանը պիտի
այցելէ Տօքթօր Գրիգոր Էֆէնտի ճէ-
րահեան, որ ճրիագար պիտի նայի բոլոր
հոն ներկայացող հիւանդաց:

Պատիւ ունիմք արգոյ հասարակու-
թեան ծանուցանելու՝ որ դրամական
ամեն տեսակ առևտրոյ համար մեր բա-
ցած Դրամատան մէջ խիստ շահաւոր
պայմանօք և բուն Պօրսայի գներով
փոխանակութիւնը կը լլան թէ Թուր-
քիոյ և թէ օտար տէրութեանց այլևայլ
արժէթղթոց և իրենց կտրոններուն,
նոյնպէս նաև մետաղեայ դրամոց վը-
րայ:

Կը ծանուցանեմք նաև թէ մեր
յայտարարութեանց համեմատ արտա-
դրած 100ական բաժիւէ բաղկացեալ
Առաջին Երկրորդ երրորդ և Չորրորդ
Շրջաբերութեանց Բաժնեթղթերն ամ-
բողջապէս վաճառուած ըլլալով, այս
անգամ Հինգերորդ Շրջաբերութիւն
անուամբ նոր Բաժնեթղթեր արտա-
դրած եմք, որով ուզողը կրնայ ամա-
կան մէկ ու կէս Արժաթ Մէճիտիէ
վճարքով երեք տարուան միջոցին տէր
ըլլալ մէկ Բուժելիի երկաթուղեոյ և մէկ
Պուքրէշի փոխառութեան բուն արժէ-
թղթոյն, և դարձեալ երեք տարի
շարունակ մասնակցել մեծագումար
պարգևներ աշնոյ 200 հատ Արժէթղ-
թոց 33 անգամ քաջուելիք վիճակա-
հանութեանց:

Մանրամասն տեղեկութիւն առ-
նու ուզողը կրնան դիմել մեր Դրա-
մատունը:

Տէմիրգափուլեան և Զօպանեան ԸՆԿ.

ԺԱԳ ԱԼԷՔԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԷՃԶԱԽԱՆԷԻՎԷ ՏԷԲՕ-

ՋԻԹՕՍՈՒ

ՍԹԱՆՊՈԼ ԵՆԻ ՃԱՄԻ ՏԷՐՈՒՆՆ

ՆՈՒՄԵՐՕ 16

Կերէք մէզքիւր մաղաղատա այրը-
ճա պիր տէ եէնի էճզախանէ քիւշատ
վէ թախսիսի իլէ թաղէլիյի վէ էհվէն-
իյի ճիհէթլէ միւշթերիլէրինի խօշնուտ
իտէճէք սուրէթտէ հէրնէվի էճզալար
սաթըլմագտա իսէ, կերէք բերէքէն-
թէ, վէ կերէք եէքիւն օլարազ, հէմ
պահաճա էհվէն, վէ հէմ ասլա հիլէ-
վիզ օլմագ շարթը իլէ, աթիտէքի էճ-
զալար ֆիրուլթ օլունմագտա տըր:

Զէլիք շուրուպլարը էնվայի թիւր,
լիւսի, քէզալիք չէլիքի շարապլար
պալըզ եաղլարը, իքսիրլէր, մատէն
սուլարը, գընագընա շարապլարը քեաֆ-
ֆէսի չէլիքի օլմագ գալիլիլէ, միտէյէ
գուվլէթ վէրիճի Գադաօ գահվէսի,
ալեա չիգօլաթալար, հէր նէվի Պօրտօ
շարապլարը, մատէն սուլարը, վէ հիշ
պիր հիլէսի օլմայան պիրիճի պալըզ
եաղլարը, քէզալիք գօգուլու էշեալա-
գապըզ պաղլարը, գօրսէ, քէշի մէմէ-
ոի, թէնգըլէլէր, աիւրիւ տիւրի
պաղլար, վէ հէր տիւրիւ գաղը վէ եր-
քէք խասթալըզալար իլին հէր նէվի է-
լաթլար, ամէրիգան կէվրէյի հէր ճինս-
տէս գըլէ իլէ վէ դուլթու իլէ պուլուն-
տուղու վէ սայըր տիւքքեանլարտան
էհվէն ֆիլաթ իլէ սաթըլաղը իլան օ-
լունուր:

Քէզալիք էօքսիւրիկ իլին եէնի իհ-
տաս օլունմուշ օլան շուրուպլարտան
մատա բէք չօգ բրօվալար իլէ ֆայտա-
լը օլտուղու թաստիգ օլունմուշ կերէք
սիթանէտէ պուլունան էճզաճրլարա
վէ տաշրալարտա պուլունան էճզաճր վէ
հէքիլէրէ զայէթ էհվէն ֆիլաթլէ սա-
թըլմագտա տըր:

Պու տէրա Միլանտան եէնի իճատ
օլունմուշ սօլֆաթ օսուղ սթթ մա հապը
դուլթուսու 12 զշ. սաթըլըր:

Սաշ վէ սագալ պոյատը Ամէրիգա-
նըն վէ ֆրանսանըն պիրիճի ճինսլէրին-
էն, իրիւ վէ թահթա քէհլէսի իլին թօզ
հալիսի պուլունուր, վէ էլիքսիր տէ
օգգա թապիր օլունան եէի իհթաղ
օլմա իլէն միտէյէ վէ վուճուտէ զայէթ
դուլթլէթ վէրիճի մէզքիւր մաղաղատա
սաթըլմագտա տըր:

Մէզքիւր քեաֆֆէյի ֆիրուլթ օ-
լունան էճզալար վէ ալաթլար, կերէք
Լօնտրանըն էն մէշնօր ֆապրիգալա-
րէնտա, վէ կերէք Պէրլիտէ, Միլան-
տա, Վիէննատա, ֆարիստէ վէ իթալ-
եատա պուլունան մէշնօր ֆապրիգա-
տան կէթիլթլմէքտէ տիր:

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԹԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ
ԵՌԻՍՈՒՅԵԱՆ ԽԱՆ
ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻԻ 7